

27.08.2015

valtiovarainministerio@vm.fi

Viite lausuntopyyntöne 16.6.2015 VM165:00/2014

KAKSOISKANSALAISSUUS; STM:N LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö on pyytänyt ministeriöiltä lausuntoa työryhmämuistiosta Kaksoiskansalaisuus valtion virkaan nimitettäessä. Sosiaali- ja terveysministeriö on saanut työryhmämuistiosta Valviran ja Fimean lausunnot, jotka on liitetty oheen.

Muistion mukaan työryhmä esittää mm., että

- annetaan turvallisuusselvityslaissa ja virkamieslaissa tarkoitetut valtioneuvoston asetukset niistä viroista, joihin nimitettävistä henkilöistä tehdään turvallisuusselvitys sekä viroista, joihin nimittämisen edellytyksenä on henkilöturvallisuusselvitystodistus.
- harkitaan virkamieslakiin lisättävän uusi edellytys, että arvioidaan nimitysprosessissa toiseen valtioon liittyvän sidonnaisuuden vaikutus. Lisäksi on esitetty harkittavan valtion virkamieslain 7§:n päivittämistarvetta siten, että siinä säädettyihin virkoihin voidaan nimittää vain sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole muuta kansalaisuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että valtion turvallisuutta koskevia asioita käsittelevissä tehtävissä monikansallisuusmahdollisuus tulisi voida poissulkea. Pelkkä viran tai tehtävän status ei ratkaise turvallisuusvaadetta, vaan työn sisältö. Toimikunnan raportissa mainitaan, että nimittämismenettelyssä voitaisiin ennen viran julistamista haettavaksi tehdä tehtäväanalyysi, jossa arvioidaan tehtävän hoitamisen edellytykset ja valittavalta henkilöltä vaadittavat ominaisuudet ja arvioidaan mahdolliset turvallisuusriskit. Tällöin sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan tulisi myös arvioida, liittykö tehtävä valtion turvallisuuteen.

Sosiaali- ja terveysministeriö toivoo mahdollisuutta lausua kantansa myös mahdollisista säädösmuutoksista.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Hallintoylijohtaja

Jaana Koski

LIITTEET

Fimean lausunto 28.8.2015
Valviran lausunto 24.8.2015

TIEDOKSI

Val
Fimea
Valvira

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö VM165:00/2014, 16.6.2015

Työryhmämuistio kaksoiskansalaisuuden merkityksestä valtion virkaan tai virkasuhteeseen nimitettäessä

1 Yleistä

Valtiovarainministeriö pyytää viitteessä mainitulla pyynnöllä ministeriöitä huolehtimaan harkintansa mukaan hallinnonolojensa kuulemisesta ja toimittamaan hallinnonalojen lausunnot työryhmämuistioista valtiovarainministeriölle 28.8.2015 mennessä.

2 Lausunto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on pyynnön mukaisesti keskittynyt lausunnossaan työryhmämuistiossa esitettyihin johtopäätöksiin sekä ehdotuksiin.

2.1 Työryhmämuistion johtopäätökset

Johtopäätökset sisältävät ehdotuksia vaihtoehtoisiksi muutoksiksi niin valtion virkamieslainsäädäntöön kuin myös turvallisuusselvityslakiin. Johtopäätöksissä on myös pohdittu kansalaisuuslain mahdollista muuttamista sekä virkamiehen uudenlaista velvollisuutta ilmoittaa omat mahdolliset sidonnaisuutensa toiseen valtioon.

Muistiossa jätetään ehdotettujen muutosten tarkempi sisältö myöhemmin tarkennettavaksi. Avoimeksi jää, miten tosiasiallisesti määritellään virat, joihin vaaditaan turvallisuusselvitys ja henkilöturvallisuusselvitystodistus sekä miten määritellään sidonnaisuus, joka vaikuttaa virkaan kuuluvien tehtävien luotettavuudelle.

Työryhmän muistiossa huomioidaan hyvin valinta- ja nimitysprosessin merkitys henkilön valitsemisessa. Ennen rekrytointia laadittavassa tehtäväänalyysissä on tärkeää käydä läpi viran kelpoisuusvaatimukset, sekä muut edellytykset virkaan valitsemiseksi kuten sidonnaisuudet.

Virkamieslain 7 § :n muutosehdotuksista koskien virkaan nimittämisen rajaamista kaksoiskansalaisuuden perusteella, on työryhmä omissa pohdinnoissaan todennut rajaamisen olevan yhdenvertaisuus- ja syrjintäsääntelyn sekä Euroopan yleissopimuksen vastaista. Valvira yhtyy näihin näkemyksiin. Pelkkä toisen maan kansalaisuus ei voi riittää perusteeksi olla valitsematta henkilöä virkaan. Näissä tilanteissa sidonnaisuuden pitää olla sellainen, että siitä voisi olla tosiasiallisesti haittaa viran hoitamisessa. Toisin sanoen, virkaan hakevalla ei tarvitse olla toisen maan kansalaisuutta ollakseen sidonnainen johonkin toiseen valtioon tai valtiossa toimivaan tahoon. Työryhmä on esittänyt toiseen valtioon liittyvän, muuhun kuin

kansalaisuuteen perustuvan sidonnaisuuden vaikutuksen lisäämistä virkamieslain 7§:ään. Säännöksen tarkempi määrittely on jätetty jatkovalmisteluun.

Turvallisuusselvityslain muuttamista koskevassa ehdotuksen vaihtoehto a:n mukainen henkilöturvallisuusselvitystodistuksen epääminen henkilöltä, jolla on tai on ollut EU- tai ETA-maiden ulkopuolisen maan kansalaisuus ei ole oikeasuhtaista tai tarkoituksenmukaista. Valvira yhtyy työryhmän näkemyksiin. Tässäkään yhteydessä ei pelkkä toisen maan kansalaisuus suoraan tuota sellaista lojaalisuuteen perustuvaa sidonnaisuutta, joka voisi vaikuttaa virkatehtävien hoitamiseen.

Samoin johtopäätöksissä mainittu kansalaisuuslain muutos toisen kansalaisuuden hylkäämisestä Suomen kansalaisuutta hakiessa ei ole tarkoituksenmukainen, sillä se koskee laajempaa henkilöryhmää kuin vain valtion virkaan hakevia. Myös tämäkään toimenpide ei poista mahdollisia sidonnaisuuksia tai yhteyksiä toiseen valtioon, vaikka toisen maan kansalaisuudesta luovuttaisiinkin.

Turvallisuusselvityslain muutosvaihtoehto b) voisi tuottaa viranomaiselle sellaista tarkoituksenmukaista tietoa, jonka perusteella voitaisiin päättää henkilön nimityksestä. Ehdotuksen mukaisesti valtioneuvoston asetuksella rajattaisiin ne virat, joihin nimitettävistä henkilöistä on tehtävä turvallisuusselvitys sekä ne, joihin nimittämisen edellytyksenä on henkilöturvallisuustodistus.

2.2. Työryhmämuistion ehdotukset

Työryhmä ehdottaa, että valtioneuvosto antaa turvallisuusselvityslaisissa sekä virkamieslaissa tarkoitetut asetukset niistä viroista, joihin nimitettävistä henkilöistä tehdään turvallisuusselvitys sekä viroista, joihin nimittämisen edellytyksenä on henkilöturvallisuusselvitystodistus. Lisäksi työryhmä ehdottaa jatkovalmistelua, jossa virkamieslakiin lisättäisiin edellytys toiseen valtioon liittyvän sidonnaisuuden vaikutuksesta nimitykseen. Jatkovalmistelussa selvitetäisiin, miten sidonnaisuus vaikuttaisi viranhoidon luotettavuuteen tai aiheuttaisi eturistiriidan siten, että sidonnaisuus olisi este nimittämislle.

Valvira pitää työryhmän ehdotuksia tarkoituksenmukaisina ja hyvinä.

Ylijohtaja

Marja-Liisa Partanen

Henkilöstöpäällikkö

Jussi-Pekka Moisio

28.08.2015

Dnro Fimea
003072/00.04.05/2015

Sosiaali- ja terveysministeriölle

STM:n lausuntopyyntö STM/2331/2015

**LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖN TYÖRYHMÄMUISTIOSTA KAKSOISKANSALAISSUUS
VALTION VIRKAAN NIMITETTÄESSÄ**

Kaksoiskansalaisuus ei lähtökohtaisesti ole sellainen tekijä, joka muodostaisi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävissä työryhmämuistiossa kuvattua uhkaa.

Työryhmä ehdottaa, että valtioneuvosto antaisi turvallisuusselvityslaissa ja virkamieslaissa tarkoitetut asetukset niistä viroista, joihin nimitettävistä henkilöistä tehdään turvallisuusselvitys sekä viroista, joihin nimittämisen edellytyksenä henkilöturvallisuusselvitystodistus. Jos turvallisuusselvitysten ja henkilöturvallisuusselvitystodistusten käyttöalaa laajennetaan nykyisestä, se lisää virantäyttöihin liittyvää hallinnollista työtä ja voi hidastaa nimittämisprosessia. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen virkojen osalta mahdollisen muutoksen soveltamispiiri tulisi pitää rajattuna tehtäviin, joihin liittyy huoltovarmuuden kannalta merkittävää viranomaisvastuuta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus toivoo mahdollisuutta lausua mahdollisiin asetusmuutoksista niiden valmisteluvaiheessa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksella ei ole muilta osin lausuttavaa työryhmämuistiossa esitetyistä johtopäätöksistä ja ehdotuksista.